

suplement

Llu!ta

especial treballadora 2010

núm. 198 gener-febrer 2010

Dia internacional de la dona treballadora

**Ara és temps
d'igualtat**

editorial

Aquest any tenim com a lema del 8 de Març “Ara és temps d’igualtat”. Amb això volem expressar que no podem deixar de banda les lluites per acabar amb les discriminacions que pateixen les dones en el mercat de treball en nom de la situació que la crisi del sistema ens ha creat. La igualtat ha de seguir sent un objectiu fonamental de la negociació col·lectiva, tal com vam aprovar en el passat congrés i com hem definit en el document *Objectius de la negociació col·lectiva 2010*.

Cal incorporar en tots els convenis col·lectius els nous drets que reconeix la Llei d’igualtat, perquè totes les treballadores i els treballadors tinguin coneixement de quins són aquests drets i perquè ens situarà en millors condicions per negociar millores.

A través del Projecte Aurora hem pogut constatar que la negociació dels plans d’igualtat en les empreses que estan obligades a negociar-los s’està desenvolupant amb lentitud i sense la necessària col·laboració de les empreses. Això té com a conseqüència que hi hagi pocs plans d’igualtat signats i que les negociacions s’allarguin innecessàriament. Hem de tenir present que els plans d’igualtat són una bona eina per lluitar contra les discriminacions laborals i per tant és un terreny en el qual hem de seguir treballant.

Estem obrint un període de concentració d’eleccions sindicals. Les dones de CCOO hi hem de ser presents, tant participant en la programació i l’organització del treball com en les llistes electorals, per tal d’assegurar la nostra presència com a delegades. Hem d’animar les nostres companyes a participar i treballar amb nosaltres, a votar les candidatures de CCOO i a afiliar-se al nostre sindicat per avançar en la consolidació d’un sindicalisme en què les dones siguem presents de forma activa. La nostra presència en les meses de negociació serà la garantia que els temes de gènere no quedaran en un segon pla.

Fa quinze anys que es va celebrar la Conferència de Beijing, amb el lema “Mirar el món amb ulls de dona”. De l’1 al 12 de març se celebra, a Nova York, Beijing+15, i uns quants dies abans, el 27 i el 28 de febrer, el Fòrum Global de Dones d’ONG. Cal revisar i actualitzar els acords de Beijing, analitzar el que s’ha avançat i el que ha canviat en la vida de les dones, així com marcar les pautes de futur.

Rosa Bofill
Secretària de la Dona
CCOO de Catalunya

● Les dones, iguals en drets, desiguals de fet	3
● Entrevista a María Morón	4
● Jornadas Feministas Estatales Granada, 30 años después: aquí y ahora	5
● Qui som, què fem: Dia contra la violència vers les dones	7
Un dret en la negociació col·lectiva	7
Una tasca en comú	7
El treball de la Fecoh	7
Jornada sobre el temps de treball, personal i de vida	7
● Recomanem	8

Les dones, iguals en drets, desiguals de fet

Aquesta idea sintetitza la situació actual de les dones en les societats industrials avançades del segle XXI. Però si les lleis estableixen un marc possible per a la igualtat, per què les desigualtats entre homes i dones es resisteixen a desaparèixer?

No hi ha dubte, la conquesta de la igualtat entre dones i homes té en l'eliminació de les desigualtats un dels eixos centrals. I a la societat salarial moderna, parlar de desigualtats econòmiques de les dones és, en gran mesura, parlar de desigualtats entre dones i homes en l'accés i la participació al mercat de treball. De manera que la dinàmica de l'ocupació femenina és una peça clau per entendre els canvis en la situació social, econòmica, cultural i política de les dones.

No és casual que la reivindicació del ple accés i en igualtat al mercat laboral com a base essencial per a l'autonomia econòmica i social hagi estat i sigui un dels eixos fonamentals de les mobilitzacions de les dones des de mitjans dels anys 60 a Europa i Nord-amèrica.

Tot i això, a mesura que la presència femenina en el mercat laboral s'ha anat fent més massiva, l'accés ple i en igualtat s'ha evidenciat com un objectiu fugisser, ja que a mesura que les dones han anat escalant, amb dificultats, posicions en el mercat de treball, la fita de la igualtat sembla allunyar-se també com quelcom inabastable. Aquesta dinàmica és el resultat de l'aparició els darrers anys de noves barreres, de nous obstacles que bloquegen la consolidació de la igualtat laboral entre dones i homes, que són conseqüència dels processos de reestructuració de l'economia globalitzada.

Els canvis en l'activitat laboral femenina són paradigmàtics i han suposat avenços innegables per a les dones. El mercat de treball s'ha feminitzat i les dones són avui una part essencial i un component estable de la força del treball. Paral·lelament s'ha evidenciat, també, l'indubtable millora del nivell educatiu de les dones, a banda d'altres indicadors socials.

Però, malgrat això, la progressiva feminització del mercat laboral és un procés incomplet i sense consolidar, amb avenços, però també amb retrocessos, que plantegen interrogants urgents pel que fa al futur del treball de les dones i dels homes.

La crisi en l'ocupació, l'augment i el manteniment d'altres taxes d'atur, la creixent precarier-

tat, la reestructuració o el declivi de l'estat social, són algunes de les tendències que obstaculitzen avui la conquesta de la igualtat. Per tant, tot i que les relacions de desigualtat entre dones i homes en el mercat laboral estan canviant, aquests canvis venen acompanyats de "noves formes de desigualtat".

D'altra banda, aquesta desigualtat laboral i l'aparició de noves fronteres de la desigualtat és també el resultat d'una inserció molt perjudicial, que té l'origen en la posició subordinada de les dones a la societat i a la família, especialment en relació amb el repartiment del treball domèstic i de cura, que continua sent responsabilitat de les dones i, per tant, un condicionant bàsic de la seva participació. Ambdós processos es retroalimenten mútuament en una espiral que frena l'avenç cap a la igualtat. Per això, entendre els processos o mecanismes de producció i reproducció de desigualtats entre els sexes en l'ocupació exigeix anar més enllà de l'anàlisi del mercat laboral. És a dir, per entendre la situació relativa de dones i homes en el mercat de treball cal relacionar la dinàmica de l'ocupació amb altres àmbits d'activitat i treball que n'estructuren les condicions de participació (o no).

Concretament, el treball domèstic i de cura que realitzen les dones és fonamental per entendre l'elevada concentració femenina en l'ocupació a temps parcial o en els treballs submergits.

Això suposa la necessitat d'adoptar una perspectiva integrada que destaquï no només la importància econòmica del treball domèstic (demostrada àmpliament), sinó la relació d'interdependència absoluta entre producció i reproducció. Aquesta perspectiva integrada permet no només evidenciar com el treball domèstic de les dones condiciona decidivament el seu treball assalariat, sinó que, a

més, és la raó fonamental de les diferències entre dones i homes en el mercat laboral. El repartiment o no del treball entre sexes es converteix d'aquesta manera en un element determinant per superar els obstacles per a la igualtat en el món laboral.

Hi ha una frase que resumeix aquestes relacions de desigualtat entre dones i homes com "tres passes endavant, dues enrere".

Cal fer esment que quan parlem de desigualtats de gènere en àmbits com la política, la cultura, l'educació o el mercat laboral, en general prenem sempre com a referència i punt d'arribada la situació dels homes. D'aquesta manera, implícitament, estem suposant que són les dones les que han de modificar el seu comportament per poder endinsar-se en àmbits tradicionalment masculins.

En canvi, no es parla, o molt poc, dels canvis que cal que els homes adoptin en les seves actituds i comportaments per introduir-se en camps considerats, socialment i històricament, femenins, tant pel que fa a ocupacions de dones com, bàsicament, a l'àmbit familiar i el treballs de cura de les persones dependents.

Mentre aquest procés d'implicació masculí no es faci efectiu serà molt difícil, per no dir impossible, eliminar les desigualtats entre dones i homes i aconseguir la igualtat real, ja que la major implicació femenina en l'àmbit privat seguirà condicionant la seva participació en l'esfera pública. És a dir, per accelerar el ritme del camí cap a la igualtat de gènere també es requereix una diversificació en les ocupacions públiques i privades dels homes.

El sistema roman bloquejat i els processos que generen les desigualtats entre sexes, o per mitjà dels quals es produeixen, continuen intactes. Fins i tot es corre el risc que els retrocessos provocats per les noves realitats econòmiques erosionin els avenços ja consolidats.

Carme López
Secretaria de la Dona
CCOO de Catalunya

Entrevista a María Morón

Quines expectatives tenies quan vas anar a Beijing, ara fa 15 anys?

Després de l'explosió dels anys 80, tenia una enorme curiositat de veure i de compartir amb la resta de les dones del món, comprovar en quines coses estàvem igual i en quines no, exercir pressió sobre el Govern espanyol, que llavors ocupava la presidència europea de torn...

Com vas valorar en el seu moment el resultat de la Conferència?

Èxtasi, energia, entusiasme, força, vitalitat, tenir consciència que les dones del món no estaven soles, estàvem acompanyes entre nosaltres mateixes. Va ajudar i va servir d'antídoto per sempre contra la baixa autoestima.

Passats aquests anys, quins creus que han estat els efectes de la Plataforma d'Acció i la Declaració de Beijing?

En el seu moment, bé. Actualment no s'han complert les expectatives per part dels governs. El balanç no és positiu, van ser al voltant de 200 països els que van firmar la plataforma. Va haver-hi retrocés en països musulmans, als Estats Units (amb els anteriors governs). Es pot dir que a la Comunitat Europea una mica millor, sobretot en legislació.

La Plataforma encara és avui dia un referent per a l'elaboració de directives i plans d'acció.

Quins creus que són els àmbits en els quals les dones hem avançat més? I els que menys?

Hem avançat a nivell de legislació, situació laboral, maternitat, assetjament sexual, paritat, educació, salut... (al nostre país), i una mica, encara que insuficient, en el tema de l'avortament. El reconeixement dels

drets de les dones és, encara avui, un tema pendent. Continua havent-hi problemes molt greus per resoldre, malgrat la legislació, perquè no es fa un seguiment ni polític ni jurídic perquè així sigui. Això ho podem veure clarament citant només dues qüestions: les violències masclistes i la desigualtat en el repartiment de la tasca de la cura i les feines domèstiques, per no esmentar les discriminacions salarials, el menor accés a prestacions socials i moltes altres. El fet que s'hagi avançat en l'àmbit legislatiu no ha fet desaparèixer ni de lluny l'organització patriarcal de la societat.

Què creus que podem esperar les dones del Fòrum Mundial de les Dones, Beijing + 15, de Nova York?

A Nova York s'hi ha d'anar a denunciar, perquè després de tants anys la força de les Nacions Unides segueix sense tenir autoritat legal. Potser és el moment de manifestar-nos menys silenciosament i tornar a trobar força totes plegades.

Tens algun record especial, alguna cosa que et causés impressió?

Em va impressionar molt la manifestació que es va fer per les dones assassinades, totes les dones anaven vestides de negre.

També recordo l'actitud de les dones del Tibet davant la policia xinesa, i les dones africanes, amb les seves enormes maletes, per vendre artesanía i poder retornar els crèdits que van demanar per pagar-se el viatge.

També l'esforç de les dones en cadira de rodes...

Dona feminista, mare, àvia, enginyera industrial i antropòloga, la María Morón, després de ser mare, als 30 anys, va fer tangible el seu compromís amb la societat, creant, conjuntament amb altres dones, un centre d'estudis i una consultoria, ambdues iniciatives per conèixer les causes de les discriminacions per raó de gènere i elaborar propostes adreçades a aconseguir la plenitud dels drets de les dones. Va ser coordinadora de Drets Civils de l'Ajuntament de Barcelona durant quatre anys i, des del 2004, col·labora amb l'Institut Català de les Dones com a assessora tècnica en el desenvolupament de plans transversals de polítiques de dones en el món local. Així mateix, forma part de l'equip docent de l'Escola d'Administració Pública de Catalunya en els cursos de formació dirigits al personal tècnic i directiu dels ens locals sobre elaboració de plans de polítiques de dones i la perspectiva de gènere. Ha col·laborat multitud de vegades amb CCOO, una de les quals fent un estudi sobre desigualtats a CCOO d'Andalusia (ensenyament, CCOO, UGT i patronal).

Al 1995, la María Morón va ser una de les 35.000 dones que van participar en el "Fòrum alternatiu", celebrat a Huairou, així com en la IV Conferència Mundial de la Dona, celebrada a Beijing.

Olga Fernández Martín-Corral
Secretària de la Dona
CCOO Barcelonès

Jornadas Feministas Estatales Granada, 30 años después: aquí y ahora

5, 6 y 7 de diciembre de 2009

El títol de les jornades ja expressava la importància del debat que hi podia haver, i per això moltes sindicalistes i afiliades de Comissions Obreres de Catalunya el vàrem voler fer nostre i participar-hi, i vam desplaçar-nos fins a Granada. Algunes de nosaltres, des de les secretaries de la Dona, vàrem aportar la nostra experiència en l'organització de diversos debats, altres des del fòrum, en diversos tallers, preguntant o simplement escoltant, anant a la manifestació final o participant en altres mobilitzacions, com la concentració per donar suport a Aminatu Haidar, la dona sahrauí en vaga de fam per defensar poder seguir lluitant pels drets del seu poble. Hem volgut saber què en pensen de tot aquest moviment i debat, traslladar alguna d'aquestes impressions al conjunt de les persones lectores de la revista *Treballadora*, i hem fet dues demandes, de les quals exposarem un resum. Les demandes van ser:

- Quines impressions generals tens de les jornades?

- Explica un taller o taula rodona o conferència o pel·lícula... al qual assistissis i que t'aportés alguna cosa interessant o nova. Heus aquí les opinions:

"La primera impressió colpidora va ser en el moment de les acreditacions. Tantes i tantes dones d'edats, procedències i maneres d'entendre el feminisme diferents, però

que destinàvem el nostre temps lliure a trobar-nos i a reflexionar sobre els temes que ens interessaven. En quin moviment es veuen tantes participants que assisteixen a una trobada, que no només dediquen el seu temps lliure, sinó que es paguen el viatge, l'allotjament, l'alimentació...?"

Una altra companya ens diu que "les impressions agradables de les jornades van ser la possibilitat de tornar a visitar una ciutat meravellosa, Granada, amb les amigues i moltes més, i el programa, amplíssim i amb moltes activitats que d'entrada ja m'interessaven. El futur dels feminismes està assegurat i això em va tranquil·litzar".

Unes altres companyes diuen que "sembla que els nous corrents feministes oblidin la lluita de classe i és la primera vegada que contacto amb la xarxa feminista de forma directa. Sensació de descontrol abans de marxar, però arriba el dia i a l'estació sembla que alguna cosa pren forma. Bona organització per pujar al tren i ambient càlid".

Una altra opinió: "L'acte d'inauguració, al Palacio de Congressos, va ser molt

emocionant: 3.500 dones vingudes des de tots els punts d'Espanya, generant energia i entusiasme, que ja presagiaven l'èxit de les jornades. Dones de totes les edats i classes socials; dones amb aspecte molt convencional, ultramodernes, lesbianes, heterosexuales... on jo vaig encaixar a la perfecció. Una altra cosa que ens sorprèn és la poca repercussió mediàtica de les jornades, és que el feminisme ja no interessa?"

Pel que fa als debats i tallers ens expliquen: "Una taula, "Relaciones, amor y deseo", i concretament la intervenció d'Ana Tavora: "Amor y subordinación". Una delícia i un gran descobriment per a mi. Em va fer pensar molt en les meves relacions afectives i en com el feminisme té moltes coses a dir sobre com l'amor romàntic subordina les dones. Va plantejar la importància de recórrer el camí que va dels desitjos de submissió als desitjos d'autonomia, com les dones hem d'organitzar les nostres vides, no des del que està previst socialment sinó des del que ens convé més a cadascuna."

"En el taller "Desmontando vulnerabilidad, construyendo autonomía" es parlava de violència masclista, i es va posar de manifest

una realitat que després m'ha fet reflexionar. La ponent, una bilbaïna fantàstica, ens va fer una pregunta: "Si aneu per un carreró estret i no gaire il·luminat de la vostra ciutat, a les dotze de la nit, i una mica més endavant hi ha tres homes xerrant... què sentiu? I un home, què sentiria?" Jo puc imaginar-me el que sentiria un home, però a mi se m'encongiria l'estómac de por."

Una altra opinió: "El programa era ple de desafiaments, el més gran, triar on volíem anar. Malgrat haver assistit a nombrosos debats, xerrades formals i informals, concentracions... vull parlar aquí d'un taller/acte que vàrem organitzar des de la Xarxa de Dones per la Salut de Catalunya sota el nom "La medicalització, una altra forma que té el patriarcat per oprimir el cos de les dones". En ella, quatre dones de Catalunya, representant diverses organitzacions (Dona i Qualitat de Vida CAPS, Creació Positiva S. Dona de Sanitat de CCOO), varen explicar com lluiten per sensibilitzar i pressionar per millorar la salut de les dones des d'un vessant de promoció de la salut, però també de denúncia per la manca de drets, com els sexuals i reproductius i les contradiccions del sistema sanitari."

Unes altres experiències: "Puc assistir a dues ponències al matí. No recordo molt bé el missatge d'una d'elles, on es treballaven "Las perspectivas de trabajo para la subversión". En l'altre m'ensenyen "la experiencia de solidaridad feminista internacional", on conec la gestió d'eixos: solidaritat, justícia, pau, educació i igualtat. Quina energia que transmeten les ponents i que joves! O és que m'estic fent vella? Me'n vaig a veure què m'ensenyava el taller de la Fina Pla, "Los retos de la tercera etapa de la vida (50-70)", un taller de relaxació en què la Fina aconseguia, per bé que no deixa d'entrar i sortir gent, fer una introspecció." "Em va impactar molt una taula realitzada per "Granada Acoge", en què s'explicaven les dures experiències de dones subsaharianes que intentaven arribar a Europa, menyspreades i vexades a cops –tant elles com els seus fills– per tot tipus d'institucions de les que es diuen democràtiques.

Un altre taller interessant és l'organitzat per la Secretaria de la Dona de CCOO d'Ensenyament, "Treinta años no es nada para el lastre que llevamos", sobre coeducació.

Hi han participat:

Maribel Ayné, Rosa Bofill, Carme Catalán, Adelina Escanell, Sílvia Espinosa, Mercè Gómez, Neus Moreno, Montse Pineda, Montse Rovira, Ana Rubio, Rosa Trilla i Yolanda Vico.

8 DE MARÇ de 2010

12.30h

Manifestació cap a
Foment del Treball

Ara és temps d'igualtat

El 8 de Març, a les 10.00 h, CCOO del Barcelonès farà una assemblea de delegats i delegades sota el títol "Dona i canvi de model productiu", a la sala d'actes de la seu de CCOO de Catalunya.

Un cop finalitzada l'assemblea, la Secretaria de la Dona de CCOO de Catalunya us convida a totes i a tots a participar en la manifestació cap a Foment del Treball, que aquest any porta el lema "Ara és temps d'igualtat".

Programa "Dona i canvi de model productiu"

- 10.00** Introducció a càrrec de la contacontes Sílvia Curado
- 10.15** Presentació de l'acte a càrrec d'Olga Fernández, secretària de la Dona de CCOO Barcelonès
- 10.25** Paloma López, secretària confederal d'Ocupació i Immigració de CCOO. "Nou model productiu i ocupació des d'un punt de vista de gènere"
- 11.10** Investigació i desenvolupament: El paper de la formació i l'educació en el nou model de desenvolupament des d'un punt de vista de gènere (pendent de confirmar)
- 11.40** Rosa Bofill, secretària de la dona de CCOO de Catalunya, "Igualtat en temps de crisi"
- 12.10** Cloenda a càrrec d'Àngel Crespo, secretari general de CCOO del Barcelonès

La Secretaria de la Dona de CCOO de Catalunya us convida a participar en tots els actes que es facin als vostres àmbits.

Dia contra la violència vers les dones

En la Federació de Sanitat també vam voler reflexionar sobre aquest greu problema social, i vam organitzar l'acte "Violències de gènere". Hi van participar Maribel Pons, ginecòloga, coordinadora del PASSIR de l'Hospitalet i professora universitària de Sociologia i Antropologia, la nostra secretària general, M. Carme Navarró, i jo mateixa, com a secretària de la Dona. La companya Aurora, de Cultura, i l'Olga Fernández, secretària de la Dona del Barcelonès, també van contribuir a l'èxit de l'acte.

La nostra federació té una responsabilitat molt especial davant la violència de gènere: perquè estem representant milers de dones, entre les quals hi ha més maltractades de les que ens pensem; i perquè els centres sanitaris són punts estratègics en la detecció de situacions de maltractament. Per això la sensibilització de les nostres representades i representats és tan important.

Sílvia Espinosa
Secretària de la Dona
Federació de Sanitat
CCOO de Catalunya

Un dret en la negociació col·lectiva

La Federació de Construcció i Fusta amplia les millores i els drets que recull la Llei orgànica per a la igualtat efectiva de dones i homes en la negociació dels seus convenis.

El 18 de desembre es va firmar, a Sant Esteve Sesrovires, el Conveni col·lectiu de l'empresa vinculada al sector de la fusta Schnelleke Global Logisti, SA, per als anys 2010-2011, i que en els seus articles 24 i 25 recull el següent:

Art. 34. Així mateix, els treballadors i les treballadores podran acumular al final del seu permís de maternitat l'hora de lactància a la qual tinguin dret.

Art. 35. Els treballadors i les treballadores que tinguin dret a una reducció de jornada en tenir sota la seva cura directa un fill per raons de guarda legal, podran estendre la reducció de jornada fins que el fill en qüestió compleixi els 12 anys d'edat.

Amb aquests acords es demostra que és possible millorar els drets dels treballadors i treballadores.

Eva Colorado
Secretària de la Dona
Federació de Construcció i Fusta
CCOO de Catalunya

Una tasca en comú

En el sector de la indústria estem en un procés de negociació de convenis, per tant estem en el moment d'incloure-hi les polítiques d'igualtat.

És important conscienciar tots els implicats en la negociació per incloure millores que afavoreixin la conciliació entre la vida personal, familiar i laboral, participant en un procés de canvi d'actituds socials i assignació de "rols" familiars. I, al mateix temps, revisar els aspectes dels convenis referents a contractació, promoció, formació, valoració del lloc de treball... mitjançant mesures d'acció positiva que fomentin la igualtat d'oportunitats. Finalment, és imprescindible la constitució de les comissions d'igualtat per fer els seguiments i les valoracions.

És en aquesta direcció que estem treballant, tant en l'assessorament dels comitès d'empresa, on ja s'està implantant el pla d'igualtat; com en fomentar la formació entre tots els delegats/ades en general, i especialment entre aquells que participen directament en la negociació dels convenis.

Secretària de la Dona
Federació d'Indústria
CCOO de Catalunya

El treball de la Fecoht

Arrel de l'entrada en vigor de la Llei d'igualtat i la negociació de plans d'igualtat (en aquests moments estem treballant a cinc empreses) ha augmentat considerablement el volum de feina a la Secretaria.

Ahora i durant l'any 2009 hem anat fent tot una sèrie d'actes com el del mes de març on vam parlar de "Dones en un món d'homes", amb la projecció de la pel·lícula *En tierra de hombres*, i la posterior taula rodona.

Al novembre vàrem parlar de violència de gènere amb la directora del programa contra la violència masclista dels Mossos d'Esquadra i la Secretària de la Dona de CCOO de Catalunya; i al desembre de conciliació i els usos del temps al Vallès Occidental, amb bones practiques aplicades als nostres sectors.

Aquests tipus de jornades ens formen i ens aporten una gran quantitat de coneixement i experiències, que ens serveixen per reforçar-nos i reafirmar-nos com a dones lluitadores.

Aurora Richarte
Secretària de la Dona de la Fecoht
CCOO de Catalunya

Jornada sobre el temps de treball, personal i de vida

El 29 d'octubre va tenir lloc a Lleida la jornada titulada "Temps de treball, personal i de vida: per una millor organització", organitzada entre d'altres per l'Ajuntament i CCOO de les Terres de Lleida.

La jornada, que es va estructurar en dues parts, va comptar amb la conferència de Cristina Sánchez, doctora en Sociologia i professora de la UdG, sobre "Les desigualtats de gènere a Catalunya: temps, jornada i conciliació de la vida personal, familiar i laboral". A la taula rodona de la segona part, representants de l'àmbit familiar, empresarial i sindical, van expressar els compromisos de cadascuna de les seves organitzacions respecte del tema de la jornada. Per part de CCOO va intervenir Carme Catalan, de la Secretaria de la Dona de Catalunya, que va tractar el tema des del vessant socioeconòmic.

Els delegats i delegades de CCOO de les Terres de Lleida van respondre molt positivament a la crida i van omplir majoritàriament la sala.

Inma Romeo
Secretària de Polítiques d'Igualtat
CCOO Terres de Lleida

Recomanen:

La recomanació de lectura que fem és doble i té com a objectiu donar a conèixer dos llibres que són exemple de la necessitat de veure i comprendre la diversitat de les dones a través de dues escriptores que són d'origen àrab. Pensem que en moments de crisi com l'actual, en què trontollen el sistema econòmic predominant i els substrats socials en què se sustenta, amb les grans desigualtats entre classes, entre països del nord i del sud, cal mostrar com el sistema patriarcal, que ha esta bàsic en aquest ordre i és per tot arreu, també és posat en qüestió per dones que, a més a més de lluitar contra ell, trenquen els prejudicis i l'estereotip de dona àrab passiva i submissa.

El Gust de la Mel, de Salma

el Neimi. Ed. 62. És de l'escriptora Síria que viu a París, que ens parla d'una manera valenta sobre sexualitat i erotisme: "Hi ha qui invoca els esperits. Jo en canvi invoco els cossos." La novel·la comença així. Té un gran valor poètic i literari. Ha estat prohibida en nombrosos països musulmans, ha gaudit d'un gran èxit en d'altres, i s'ha convertit en la portaveu de tota una generació de dones que estan disposades a trencar amb els tabús.

L'últim patriarca, de Najat El Hachmi. Ed. Planeta.

Escriptora nascuda al Marroc i que va anar a viure a Vic. És una història d'una rebel·lió personal contra un ordre establert, on els orígens i el procés migratori formen una continuïtat en aquest ordre. L'escriptora també pretén acostar els dos móns a què pertany. En la novel·la s'integren els recursos de la tradició oral. Va rebre el Premi Ramon Llull 2008.

Protocol de CCOO sobre l'assetjament sexual i per raó de sexe a l'empresa

www.ccoo.cat/dona

